

מיזם מחקר: מלחמת יום הכיפורים והשפעותיה

קול קורא להקמת קבוצות מחקר בשנת תשפ"ג
המכון לחקר ארץ ישראל ויישובה – יד יצחק בן-צבי

רקע

במלאת 50 שנה למלחמת יום הכיפורים, המכון לחקר ארץ ישראל ויישובה ביד יצחק בן-צבי יפתח בשנת תשפ"ג במיזם מחקר.

הכוונה היא לחרוג ממחקר ההיסטוריה הצבאית והמדינית של המלחמה ולהתמקד בהיבטים שונים של השפעותיה על החברה הישראלית ותרבותה במגוון תחומים, תחת הכותרת "כאשר החיילים חזרו הביתה".

בהקשר זה אנו מעוניינים להקים קבוצות מחקר בנושאים המפורטים מטה או בנושאים קרובים אליהם.

כל קבוצת מחקר תרוכז על ידי חוקר/ת מוביל/ה ותכלול חוקרים וחוקרות, שאליהם יצטרפו תלמידי ותלמידות מחקר העוסקים בתחום, במטרה להציג מגוון מחקרים והשקפות. קבוצות המחקר יכללו משתתפים ממוסדות מחקר שונים ומתחומי דעת מגוונים. כל קבוצת מחקר תקיים מפגשים חודשיים ולקראת סוף השנה יתקיים יום עיון שבו יוצגו עבודות פרי מפגשים אלו. פירות המחקר ישמשו בסיס לפרסומים שונים בפורמטים מגוונים: יומן רשת (בלוג), הסכת (פודקאסט), מאמרים בכתבי עת או כרך של מאמרים מסכמים.

תלמידי מחקר שישתתפו בקבוצות המחקר יוכלו לזכות במלגות צנועות שיוענקו בסיום שנת הפעילות.

להלן כמה הצעות לנושאי עבודה אפשריים של קבוצות המחקר:

(חוקרים וחוקרות הרוצים להקים קבוצת מחקר יכולים, כמובן, להציע נושאים נוספים)

1. המדינה והאזרח: לשאלת יחסי האמון בין השלטון, המנהיגים והרשויות לבין הפרט, והתערעורתם בעקבות המלחמה.
2. יחסי צבא, חברה ומדינה: אנשי צבא ומקומם בפוליטיקה הישראלית, יחסי האחריות בין אנשי הצבא למדינאים (ועדת אגרנט כמשל היסטורי).
3. פוליטיקה, תקשורת, מחאה וארגונים חוץ פרלמנטריים (קיסנינג'ר והקמת "גוש אמונים", "שלום עכשיו").
4. 'מחיר המלחמה': היסטוריה חברתית וסיפורי חיים של נפגעים ובני משפחותיהם.
5. אלמנות, בנות/בני זוג ויתמות; משפחות הנעדרים.
6. שיקומם של פצועים ופדויי שבי.
7. טראומה אישית וטראומה לאומית, טראומה גלויה וטראומה מושתקת/מודחקת, דרכים להתמודדות עם הטראומה האישית והלאומית.
8. תרבות, ספרות, תיאטרון, שירה וזמר בעקבות המלחמה.
9. השינויים בזמר העברי והפער בין שירי 1967 לשירי 1973.
10. הופעתו של תיאטרון פוליטי ואנטי מלחמתי, הביטויים בספרות העברית.
11. זרמים תת קרקעיים בחברה הישראלית: האם וכיצד השפיעה המלחמה על השסע העדתי ועל המהפך הפוליטי ב-1977?
12. השפעתה של המלחמה על התחזקות העניין והדיון בזהות היהודית מול הזהות הישראלית.
13. בין מלחמת ששת הימים למלחמת יום הכיפורים: האמנם היה סיכוי להסדר לפני המלחמה?
14. שיקום צה"ל לאחר המלחמה.
15. השפעת המלחמה על החלקים השונים בחברה הישראלית (החברה הערבית, החברה החרדית, המגזר הדתי-לאומי ועוד) ועל הפערים החברתיים והכלכליים בתוך החברה הישראלית.
16. השפעת המלחמה על העלייה והירידה מן הארץ.
17. השפעת המלחמה על מעמדה של ישראל במזרח התיכון ובקהילה הבין-לאומית.
18. השפעות המלחמה על הכלכלה הישראלית.
19. השפעות המלחמה על יחסי ישראל והתפוצות.

הצעות לקבוצת מחקר יש להפנות אל המכון לחקר ארץ ישראל ויישובה ביד בן-צבי,

עד לתאריך 5.8.22 באמצעות הדוא"ל: silvi@ybz.org.il

(נא לציין בנושא: קבוצת מחקר בעקבות מלחמת יום הכיפורים).

ההצעה צריכה לכלול את שמות המשתתפים ואישור ההסכמה שלהם, כותרת קבוצת המחקר ותקציר בן עמוד אחד על מגמת המחקר ומטרותיו.

תשובות תישלחנה עד 1.9.22. תחילת העבודה המיועדת – תחילת סמסטר א' תשפ"ג.